

СЕКЦІЯ «ЦИВІЛЬНА БЕЗПЕКА»

УДК 504.61

Нестеров О.В.¹, Рубан В.Т.², Польникова І.С.³

¹ доц. НУ «Запорізька політехніка»

² асист. НУ «Запорізька політехніка»

³ студ. гр. М-714м НУ «Запорізька політехніка»

ПРО АКТУАЛЬНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ПІД ЧАС НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Діюча система управління охороною праці (СУОП) [1] на всіх рівнях сформована за принципом «запобіжних дій», тобто профілактики небезпечних випадків та ситуацій. В сучасних умовах такий підхід потребує застосування елементів по принципу «коригувальних дій», тобто реагування на небезпечні випадки та ситуації, що пов'язано з особливостями виробництва під час воєнного стану.

У відповідності до статті 5 Закону України «Про критичну інфраструктуру» від 05.12.2022, зі змінами внесеними згідно із Законом № 2684-IX від 18.10.2022 метою державної політики у сфері захисту критичної інфраструктури є забезпечення безпеки об'єктів критичної інфраструктури, запобігання проявам несанкціонованого втручання в їх функціонування, прогнозування та запобігання кризовим ситуаціям на об'єктах критичної інфраструктури, що не може не вплинути на забезпечення безпечних умов праці.

До основних завдань у сфері захисту критичної інфраструктури належать:

- розроблення комплексу заходів з контролю за ризиками безпеки, виявлення, запобігання та ліквідації наслідків інцидентів безпеки на об'єктах критичної інфраструктури;
- аналіз викликів та загроз, що впливають на стійкість критичної інфраструктури, оцінка стану її захищеності;
- обов'язкове виконання заходів щодо збереження життя та здоров'я персоналу.

Застосування систем менеджменту в цих умовах ставить за мету необхідність охоплення усіх заходів в галузі підвищення безпеки праці на підставі яких формуються нові цілі і завдання та їх реалізація.

Моніторинг стану безпеки праці здійснюється в будь який час та при виконанні будь яких виробничих процесів. Це дає можливість оперативно реагувати на появу потенційних або реальних загроз, безпечного виконання виробничих процесів та своєчасно здійснювати відповідні заходи.

Ефективність забезпечення безпеки виробничих процесів у звичайний період ґрунтувалась на функціональному підході. Сутність такого підходу полягає у проведенні аналізу потенційних небезпек з визначенням потенційно небезпечного або шкідливого виробничого чинника, пошуку причин його прояву та з'ясування можливих наслідків негативного впливу на людину. На основі аналізу планують поліпшувальні (попереджувальні) заходи, спрямовані на виключення або мінімізацію негативного впливу небезпечних або шкідливих чинників виробничого процесу.

Виходячи з прагнення України стати частиною міжнародної спільноти постала необхідність імплементації міжнародних підходів до систем забезпечення безпеки визначає необхідність використання процесних підходів, що є базовим положенням до побудови систем менеджменту підприємства, згідно стандарту ДСТУ ISO 45001:2019 «Системи управління охороною здоров'я та безпекою праці. Вимоги та настанови щодо застосування (ISO 45001:2018, IDT)» [2].

Процесний підхід в управлінні охороною праці на підприємствах визначає розгляд будь-якого технологічного процесу як сукупність взаємопов'язаних елементів (підпроцесів) спрямованих на досягнення кінцевого результату.

Основними етапами при реалізації процесного підходу є:

- сприйняття усього процесу як системи;
- з'ясування послідовності та взаємозв'язку підпроцесів;
- ранжування елементів системи по потенційним небезпекам;
- проведення аналізу критичності цих небезпек;
- побудова моделі яка б виключала негативний вплив найбільш небезпечних елементів системи.

Сучасні методи організації виробництва вимагають необхідність застосування нових організаційних форм управління з метою формування нових цілей та завдань щодо позитивних змін виробничого середовища і, як наслідок, підвищення безпеки виробничих процесів, розробку та впровадження стандартизованих систем управління охороною праці у відповідності ДСТУ ISO 45001:2019 «Системи управління охороною здоров'я та безпекою праці. Вимоги та настанови щодо застосування».

Пріоритет міжнародних підходів до систем безпеки, в цей період, є необхідністю з огляду на поглиблену взаємодію з європейськими виробниками з питань забезпечення обороноздатності України, в тому числі перенесення виробництв на територію країни.

Таким чином, впровадження та забезпечення функціонування системи менеджменту охорони здоров'я і забезпечення безпеки праці (ОЗіЗБП) дозволить покращити свої показники діяльності в безпековій області.

При такому підході створюється процесна структура, яка пов'язує всі елементи загального процесу виробництва між собою і орієнтує кожен з них на досягнення спільної мети, якою є рівень підвищення безпеки. Реалізація цього принципу в організації передбачає наступні дії:

- визначення схеми процесу, завдяки якому досягається бажаний результат;
- визначення складових процесу, які мають найбільший рівень ризику виникнення небезпек;
- встановлення вимог до вихідних компонентів процесів, їх етапів, дій, потоків, методів контролю, потреб у навчанні, обладнання, технологій, інформації, матеріалів та інших ресурсів, необхідних для досягнення безпекової складової отриманого продукту;
- розробка новітніх схем технологічних процесів, конструкцій технологічного обладнання, застосування найбільш ефективних засобів автоматичного управління процесами з функціями запобігання аварійних ситуацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. ДСТУ ГОСТ 12.0.230-2008 «Система стандартів безпеки праці. Система управління охороною праці. Загальні вимоги (ГОСТ 12.0.230-2007. IDT)»
2. Системи управління охороною здоров'я та безпекою праці. Вимоги та настанови щодо застосування. [Текст] : ДСТУ ISO 45001:2019. IDT. Чинний з 2011-01-01. – К. : Держспоживстандарт України, 2009. – 114 с. – (Національний стандарт України)